

Сидоренко І.В., аспірант, Чернігівський державний технологічний університет

ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ В СИСТЕМІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ РЕГІОНУ

Показана роль залізничного транспорту в системі інноваційних пріоритетів регіону, описані фактори, впливаючі на визначення пріоритетності оновлення залізничної дороги.

Залізничний транспорт є базовою галуззю економіки України та найважливішим елементом всієї транспортної системи. Саме цей вид транспорту забезпечує нормальне функціонування всього господарського комплексу держави. Пов'язано це з тим, що послуги залізниць мають універсальний характер, оскільки споживаються в різних секторах економіки. Відставання в розвитку цього виду транспорту негативно відбивається на всі сфери господарської діяльності.

Залізнична галузь України щорічно забезпечує перевезення близько 500 млн. тонн вантажів та близько 450 млн. пасажирів.

Вигідне географічне розташування країни посилює значимість залізничного транспорту та зумовлює наявність одного з найбільших у Європі потенціалів транзитності залізниць України, які взаємодіють із залізницями 7-ми сусідніх країн та з 13-ма основними морськими портами Чорного та Азовського морів і річки Дунай. Найважливішими перевагами залізничного транспорту в сучасних умовах є доступність та екологічність.

Це вид транспорту, для якого характерне широке використання електроенергії для масових перевезень, що може стати вирішальним фактором для підвищення конкурентоспроможності залізничного транспорту в умовах стрімкого зростання цін на нафтопродукти.

Залізничний транспорт має вирішальне значення у забезпеченні економічних зв'язків як у межах України, так і в її зв'язках з іншими країнами та регіонами. Тому для підвищення конкурентоспроможності всієї галузі необхідний всебічний розвиток транспорту як на національному, так і на регіональному рівнях.

З огляду на те, що регіон являє собою цілісне соціально-економічне утворення і водночас є елементом соціально-економічної системи держави, можна стверджувати, що розвиток залізничного транспорту на основі інноваційної моделі залежить від стану залізниць регіону, де спостерігається значний фізичний і моральний знос матеріально-технічної бази.

Система інноваційно-інвестиційних пріоритетів розвитку залізничного транспорту регіону має на меті розробку механізмів та методів технологічного оновлення об'єктів транспортної інфраструктури.

Технологічний розвиток залізничного транспорту регіону неможливий без активізації інноваційно-інвестиційних процесів, спрямованих на розробку та впровадження нової техніки та технології.

Аналіз статистичних даних показав, що інноваційна активність підприємств регіону за останні три роки має тенденцію до збільшення. Питома вага підприємств, які займалися інноваціями в 2008 році становила 17,4%, що на 1,9% більше ніж в минулому році. Частка підприємств, які займалися впровадженням інновацій становила в 2008 році 12%, що на 0,9% менше ніж у 2007 році. Що стосується джерел фінансування технологічних інновацій, то найбільш питому вагу займають власні кошти підприємств (більше 60%).

Транспортна галузь має важливе значення для економічної безпеки та обороноздатності країни, її цілісності та незалежності, тому держава повинна підтримувати належний технологічний рівень транспорту, особливо залізничного. Система пріоритетів розвитку залізничного транспорту передбачає: співпрацю органів місцевого самоврядування з транспортними підприємствами в сфері розробки програм інноваційного оновлення галузі; забезпечення наукової та іншої підтримки процесу становлення та розширення регіональної інноваційної інфраструктури; комплексне дослідження проблем функціонування залізниць на різних рівнях транспортного обслуговування і спрямування фінансових ресурсів саме в ті об'єкти, які потребують цього найбільш. Всебічний аналіз проблем дозволить виявити пріоритети оновлення залізничного транспорту. На пріоритетність оновлення залізниць впливають такі чинники: обсяг фінансових ресурсів, важливість певного виду транспорту для регіону, техніко-технологічний стан різних об'єктів транспортної інфраструктури залізниць, ризики, що супроводжують інноваційне оновлення та ін.

Формування інноваційних пріоритетів розвитку залізниць здійснюється в умовах недостатності фінансових ресурсів та загострення економічної ситуації внаслідок кризи. Тому пріоритетність у вирішенні нагальних проблем інноваційного оновлення залізниць повинна базуватись на аналізі «слабких місць» у технологічному процесі транспортного виробництва, що дозволить більш ефективно використовувати наявні фінансові ресурси. Саме тому розробка механізму інноваційного оновлення залізничного транспорту повинна базуватись на використанні всіх наявних інвестиційних джерел, що дозволить більш швидкими темпами наростити технологічний потенціал транспортної галузі для підвищення конкурентоспроможності всіх інших галузей матеріального виробництва.